

Ten geleide

Op 7 december 1971 hield de Cultuurraad voor de Nederlandstalige Cultuurgemeenschap zijn eerste vergadering. In de decennia die op die vergadering volgden, groeide Vlaanderen uit tot een deelstaat van het federale België. De Vlaamse emancipatie in dit land verliep traag, maar altijd gewelddoos.

Sinds de eerste rechtstreekse verkiezing in 1995 is het Vlaams Parlement een vaste waarde geworden in ons politieke landschap. In 1996 kreeg het een eigen gelaat met het gerenoveerde Vlaams Parlementsgebouw. Het aanpalende Huis van de Vlaamse Volksvertegenwoordigers, het voormalige Postchequegebouw met de beschermde lokettenzaal, is op 11 juli 2002 geopend als het administratief en logistiek complex van het Vlaams Parlement.

Tijdens de afgelopen jaren was het Vlaams Parlement het toneel van elkaar snel opvolgende hervormingen en vernieuwingen. Ondanks decennia van intense activiteit zijn de Vlaamse instellingen nog niet voldoende bekend. Deze brochure over de taak en de werking van het Vlaams Parlement blijft dus, naast vele andere initiatieven, noodzakelijk. Democratie is immers ook: de bevolking juist informeren.

Het Vlaams Parlement wil een open huis zijn, waar iedereen welkom is. Deze brochure is uw eerste gids, en nodigt u uit tot een nadere kennismaking. Ik ben ervan overtuigd dat die kennismaking met het Vlaams Parlement u aangenaam zal verrassen.

Jan Peumans
Voorzitter van het Vlaams Parlement

INHOUD

	pagina
Ten geleide	1
1 Het parlement is het hart van de democratie	4
2 België is een federale staat	5
3 De Vlaamse overheid	10
4 Wie heeft er zitting in het Vlaams Parlement ?	12
5 Wat doet het Vlaams Parlement ?	
- Het Vlaams Parlement keurt decreten goed	14
- Het Vlaams Parlement benoemt en controleert de Vlaamse Regering	20
- Het Vlaams Parlement keurt de begroting van de Vlaamse deelstaat goed	22
6 Controleer zelf het werk van uw Vlaamse volksvertegenwoordiger	24
7 Een waaier van informatiemogelijkheden over het Vlaams Parlement	25
8 Kinderrechtencommissariaat, Vlaamse Ombudsdienst, IST en Vlaams Vredesinstituut	26

de Koepelzaal

1 Het parlement is het hart van de democratie

De moderne democratieën in de wereld zijn nog jong. Enkele kijken al terug op zowat tweehonderd jaar geschiedenis, de meeste bestaan slechts enkele decennia.

Vroeger was de staatsstructuur vrij eenvoudig: de vorst of keizer had alle macht. Hij vaardigde wetten uit, hij bestuurde het land, hij eiste belastingen op, hij was opperbevelhebber van het leger en hij speelde zelfs voor rechter. Zijn macht was absoluut. De gewone man kon niet anders dan lijdzaam ondergaan. Hij was geen burger, hij was een onderdaan.

Geleidelijk rijpte het besef dat een land besturen niet de zaak is van één man. Algemeen stemrecht werd de basis van de democratie. Het gezag, de machtsuitoefening in een moderne democratie is verdeeld over drie *machten*: het parlement, de regering en de hoven en rechtbanken. Zij hebben ieder hun specifieke opdracht en worden geacht elkaar in evenwicht te houden. Die *scheiding der machten* voorkomt willekeur.

Het *parlement* is de vergadering van volksvertegenwoordigers, die door de burgers worden verkozen. Het parlement legt de spelregels voor iedereen vast in wetten, keurt elk jaar de begroting goed en controleert de werking van de regering.

De *regering* voert de goedgekeurde wetten uit en bestuurt het land met behulp van haar ambtenaren. De regering heeft ongetwijfeld een grote macht, maar die wordt begrensd door de lijnen die het parlement uittekent en de geldmiddelen die het haar geeft.

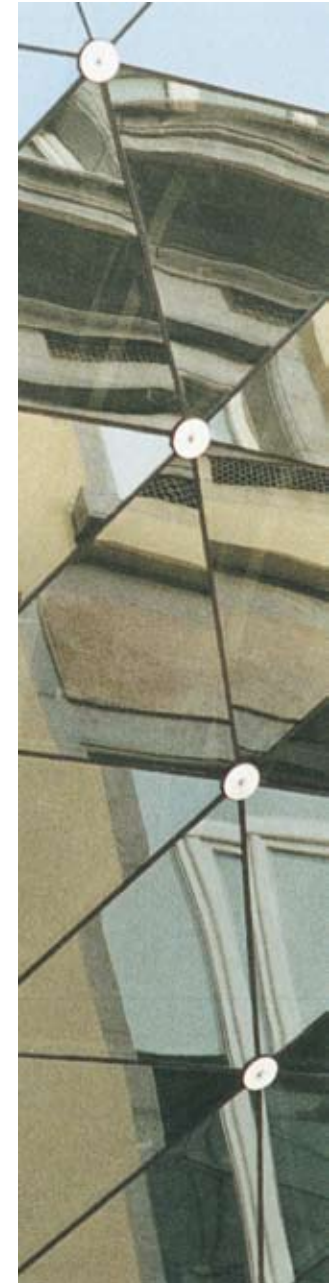
De *hoven en rechtbanken* oordelen volledig onafhankelijk, bij betwistingen van welke aard ook, en veroordelen indien nodig. Zij waarborgen een rechtvaardige maatschappij en de vrijheid van de mensen.

Met andere woorden, de *wetgevende macht* berust hoofdzakelijk bij het parlement, de *uitvoerende macht* bij de regering en de *rechterlijke macht* bij de hoven en rechtbanken.

Ook in Vlaanderen is het Vlaams Parlement het hart van de democratie. Al gaat er vaak meer aandacht naar de ministers die Vlaanderen dagelijks besturen en al is hun directe macht groter, uiteindelijk spreekt het parlement het eerste en het laatste woord.

2 België is een federale staat

België was van 1830 tot 1970 een *unitaire staat* of eenheidsstaat met één parlement en één regering. De wetten van het parlement golden voor alle Belgen, en de ministers oefenden hun gezag uit over het hele Belgische grondgebied.

Waarom een federale staat ?

De omvorming van België tot een federale staat kwam er omdat de twee grote bevolkingsgroepen van het land, Vlamingen en Walen, herhaaldelijk met elkaar in conflict kwamen. In de tweede helft van de negentiende eeuw kwam de taalstrijd op gang. De Vlaamse Beweging ijverde voor de erkenning van het Nederlands als volwaardige taal naast het Frans, dat sinds de onafhankelijkheid in 1830 de enige officiële taal van België was. Met de goedkeuring van verschillende taalwetten boekte de Vlaamse Beweging sinds 1873 belangrijke successen. Maar ook na de Tweede Wereldoorlog laaide de taalstrijd nog vaak op. Na 1945 namen de spanningen tussen het noorden en het zuiden van het land nog toe. Langzaam maar zeker groeide het inzicht dat men Vlamingen en Walen over bepaalde gevoelige materies - bijvoorbeeld het taalgebruik - zelf moest laten beslissen. Alleen op die manier kon het uiteenvallen van de Belgische staat vermeden worden. Door de staatshervormingen van 1970, 1980, 1988, 1993 en 2001 kregen Vlaanderen en Wallonië meer politieke autonomie, en werd België langzaam maar zeker omgevormd tot een federale staat.

Tussen 1970 en 2001 keurde het Belgische parlement vijf staatshervormingen goed, die de Belgische staat geleidelijk omvormden van een unitaire tot een *federale* staat. In een federale staat is er een opdeling van bevoegdheden: sommige bevoegdheden, zoals bijvoorbeeld het defensiebeleid, worden uitgeoefend door het parlement en de regering van de federale staat. Andere bevoegdheden, zoals bijvoorbeeld onderwijs, worden uitgeoefend door het parlement en de regering van elke *deelstaat*.

De wetten van het federale parlement gelden voor alle Belgen; de wetten van het parlement van een deelstaat, die we *decreten* noemen, gelden alleen voor de inwoners van die deelstaat. De ministers van de federale regering zijn bevoegd voor het hele Belgische grondgebied; de ministers van de regering van een deelstaat zijn alleen bevoegd voor hun deelstaat.

België kent twee soorten deelstaten: de *gemeenschappen* en de *gewesten*. Een *gemeenschap* is een bevolkingsgroep die eenzelfde taal spreekt, een *gewest* is een welafgebakend grondgebied.

parketvloer Frans Masereelzaal

De gemeenschappen

In 1980 werden de Vlaamse, de Franse en de Duitstalige Gemeenschap opgericht.

De *Vlaamse Gemeenschap* omvat alle inwoners van het Nederlandse taalgebied en de Brusselse Vlamingen, dat zijn de bewoners van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die Nederlands spreken. De *Franse Gemeenschap* omvat alle inwoners van het Franse taalgebied en de Frans-talige Brusselaars. De *Duitstalige Gemeenschap* omvat alle inwoners van het Duitse taalgebied.

Elke gemeenschap heeft een eigen parlement dat voor bepaalde bevoegdheden *decreten* met kracht van wet kan goedkeuren, en een eigen regering, die de decreten moet uitvoeren en toepassen.

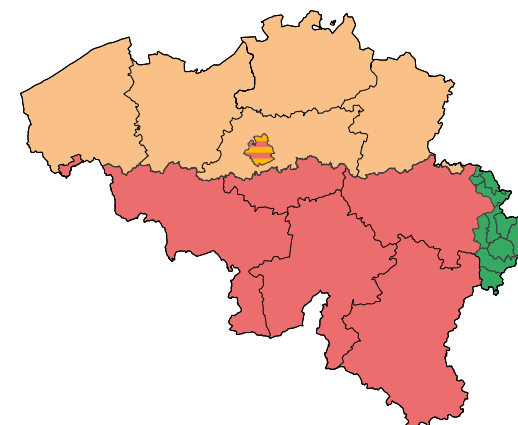
De gewesten

België is ook ingedeeld in drie gewesten: het Vlaamse, het Waalse en het Brusselse Gewest.

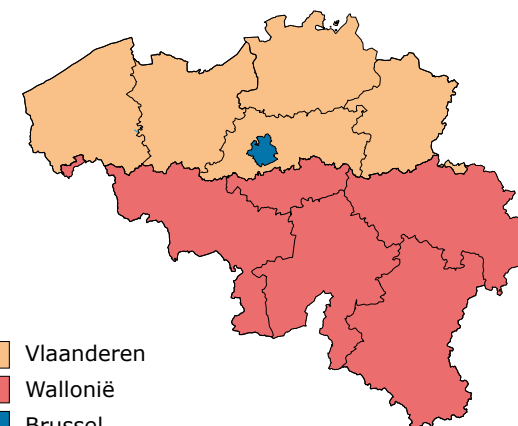
Het *Vlaamse Gewest* strekt zich uit over het grondgebied van het Nederlandse taalgebied, het *Waalse Gewest* over het grondgebied van het Franse én het Duitse taalgebied, het *Brusselse Hoofdstedelijke Gewest* over het grondgebied van de negentien gemeenten van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Brussel is een apart gewest, maar geen aparte gemeenschap. De Brusselse Vlamingen maken wel deel uit van de Vlaamse Gemeenschap, maar niet van het Vlaamse Gewest.

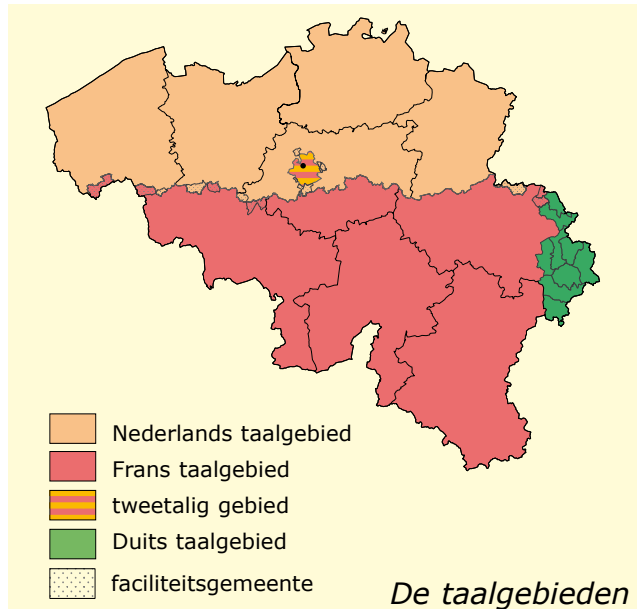
Zowel het Vlaamse als het Waalse Gewest heeft een eigen parlement dat voor zijn bevoegdheden decreten kan goedkeuren, en een eigen regering, die die decreten moet uitvoeren en toepassen. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft ook een parlement en een regering maar hun bevoegdheden zijn niet helemaal vergelijkbaar met die van de andere gewesten.

- Vlaamse Gemeenschap
- Franse Gemeenschap
- Vlaamse en Franse Gemeenschap
- Duitstalige Gemeenschap

- Vlaanderen
- Wallonië
- Brussel

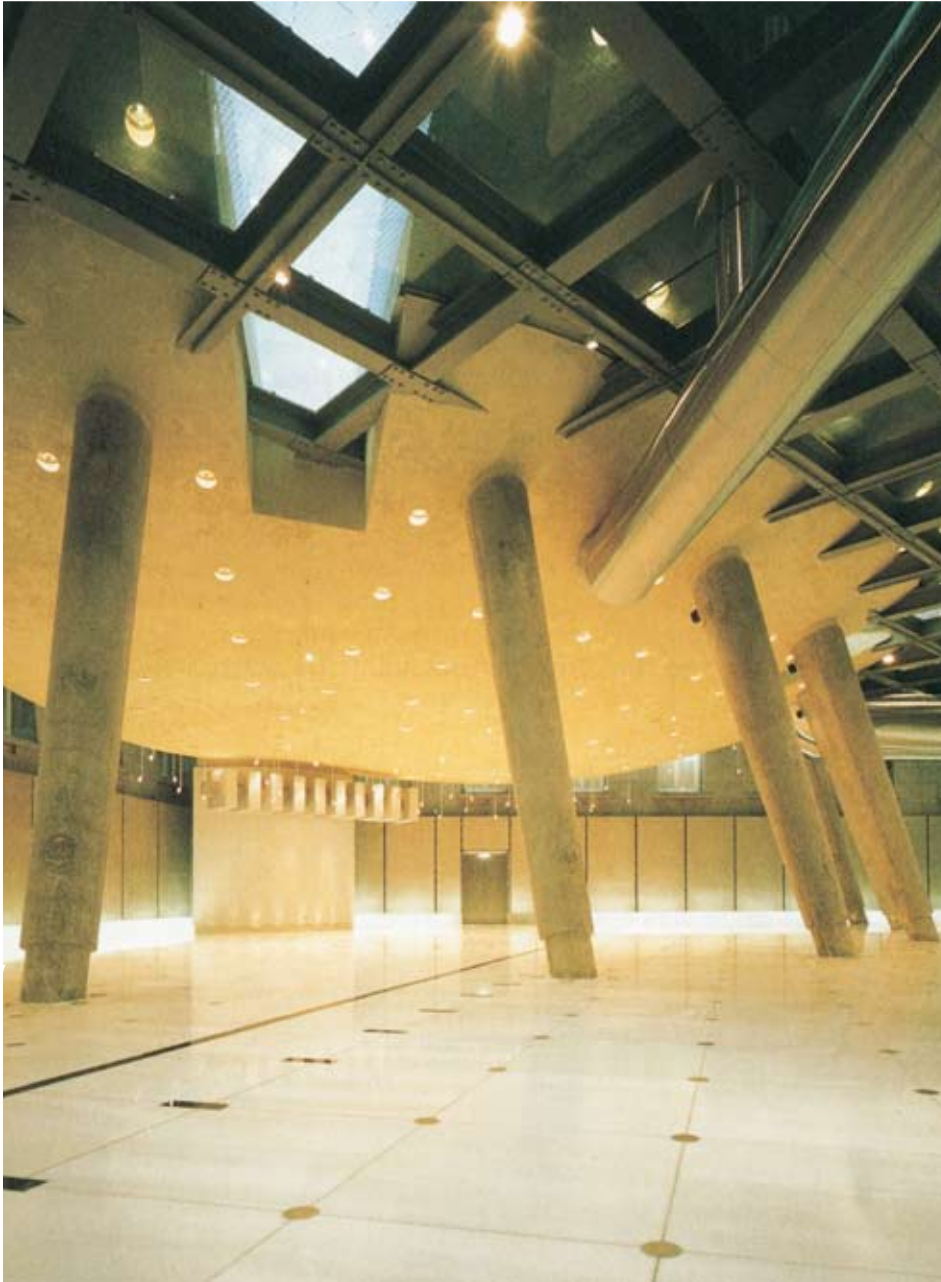
De afbakening van de grenzen tussen de gemeenschappen en de gewesten hangt nauw samen met de indeling van België in taalgebieden. In 1963 werd de taalgrens vastgelegd. Daardoor werd België ingedeeld in vier taalgebieden. Het Nederlandse taalgebied omvat de provincies Antwerpen, Limburg, Vlaams-Brabant en Oost- en West-Vlaanderen. Het Franse taalgebied omvat de provincies Luik, Henegouwen, Namen, Luxemburg en Waals-Brabant. Het Duitse taalgebied omvat de negen gemeenten van de Oostkantons. In de negentien gemeenten van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt zowel Nederlands als Frans gesproken. In sommige taalgemengde gemeenten, zoals Voeren en Komen en zes Vlaamse randgemeenten rond Brussel, kregen de anderstalige inwoners faciliteiten: ze mogen er hun eigen taal gebruiken aan het loket in het gemeentehuis of in hun contact met de overheid.

De indeling van België in drie gemeenschappen en drie gewesten is ingewikkeld. Zo zou België niet minder dan zeven parlementen en zeven regeringen moeten hebben: een parlement en een regering voor de federale staat, en een parlement en een regering voor elk van de drie gewesten en voor elk van de drie gemeenschappen.

Vlaanderen heeft al in 1980 beslist om de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest samen te voegen, waardoor we in Vlaanderen maar één parlement en één regering hebben, die zowel de gemeenschaps- als de gewestbevoegdheden uitoefenen. De politieke besluitvorming is in Vlaanderen daardoor eenvoudiger dan in Wallonië, waar er zowel een parlement en een regering voor de Franse Gemeenschap als een parlement en een regering voor het Waalse Gewest en een parlement en een regering voor de Duitstalige Gemeenschap bestaan.

*De Vlaamse deelstaat :
één parlement, één regering*

De Schelp (onder de Koepelzaal)

Waarom is de Belgische staatsstructuur zo ingewikkeld ?

De opdeling van België in twee soorten van deelstaten was nodig omdat Vlamingen en Walen een verschillende kijk op de federalisering hebben. Voor de Vlamingen was het streven naar culturele autonomie voor alle Nederlandstaligen, met inbegrip van de Brusselse Vlamingen, de belangrijkste drijfveer. Dat streven ligt aan de basis van de opdeling van België in drie gemeenschappen. De Walen daarentegen waren vooral vragende partij om een eigen sociaaleconomisch beleid te kunnen voeren in de Waalse regio, en hechtten minder belang aan de band met de Franstalige Brusselaars. Daarom kozen zij vooral voor het begrip gewest. Om een compromis te bereiken heeft men uiteindelijk twee soorten van deelstaten opgericht. Door de fusie tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest werd uitdrukkelijk vastgelegd dat de Vlaamse Brusselaars wel degelijk deel uitmaken van de Vlaamse deelstaat.

3 De Vlaamse overheid

De Vlaamse overheid bestaat uit het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering en de Vlaamse administratie. Die overheid is vrij jong: ze bestaat pas sinds 1980.

Het *Vlaams Parlement* is de wetgevende macht van de Vlaamse deelstaat. Het keurt decreten goed, dat wil zeggen Vlaamse wetten, die alleen gelden voor het Vlaamse Gewest en – voor de gemeenschapsmateries – ook voor de Vlaamse instellingen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het Vlaams Parlement is gevestigd in het Vlaams Parlementsgebouw in het hart van Brussel.

De *Vlaamse Regering* is de uitvoerende macht van de Vlaamse deelstaat. Ze is verantwoordelijk voor de uitvoering van de decreten die door het Vlaams Parlement goedgekeurd werden en voor het dagelijks bestuur van de Vlaamse deelstaat. De Vlaamse Regering is de motor van het Vlaamse beleid. Zij bestaat momenteel uit negen ministers en de zetel van de Vlaamse Regering is gelegen aan het Brusselse Martelaarsplein.

het Vlaams Parlementsgebouw

het Martelaarsplein

De Vlaamse Regering wordt bijgestaan door *de Vlaamse administratie* met zijn 45.000 ambtenaren en in dat aantal zijn de leerkrachten niet inbegrepen. Bepaalde overheidstaken zijn toegewezen aan gespecialiseerde agentschappen. De bekendste zijn: de VRT, de Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn, Kind en Gezin, de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB).

De Vlamingen worden niet alleen bestuurd door het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering en de Vlaamse administratie: voor aangelegenheden die Vlamingen en Walen nog samen doen, en die dus tot de bevoegdheid van de federale staat behoren zoals justitie en sociale zekerheid, moeten de Vlamingen de wetten van het federale parlement toepassen en vallen zij onder de bevoegdheid van de federale ministers.

het Consciencegebouw

het Boudewijngebouw

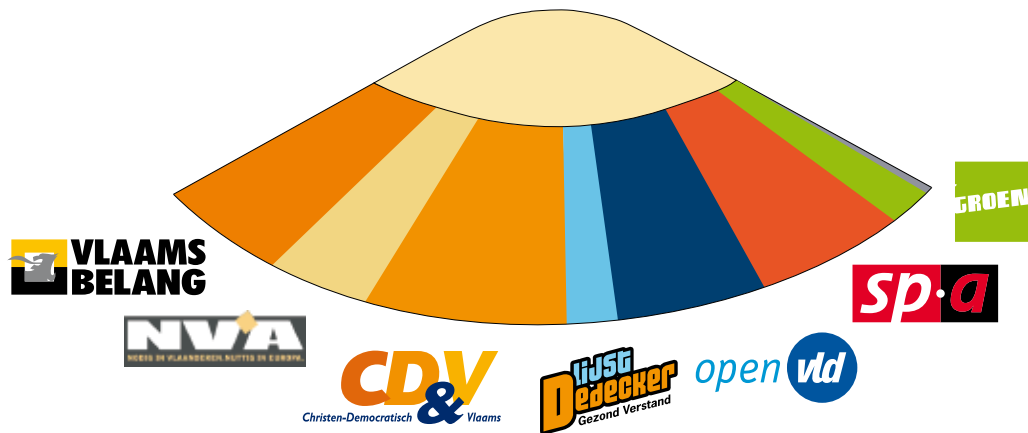
4 Wie heeft er zitting in het Vlaams Parlement ?

Het Vlaams Parlement telt 124 Vlaamse volksvertegenwoordigers: 118 volksvertegenwoordigers, rechtstreeks verkozen door de inwoners van het Vlaamse Gewest, en 6 volksvertegenwoordigers, verkozen door de inwoners van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Op die manier zijn ook de Brusselse Vlamingen verzekerd van een vertegenwoordiging in het Vlaams Parlement. Door de staatshervorming van 2001 kiezen de Vlaamse Brusselaars vanaf 2004 rechtstreeks hun zes vertegenwoordigers in het Vlaams Parlement.

De eerste rechtstreekse verkiezingen voor het Vlaams Parlement hadden plaats op 21 mei 1995 en de tweede op 13 juni 1999. Daarna wordt het Vlaams Parlement om de vijf jaar verkozen. Het Vlaams Parlement kan niet ontbonden worden voordat de zitting of legislatuur is verstreken. Daarom noemt men het Vlaams Parlement een *legislatuurparlement*.

De 124 Vlaamse volksvertegenwoordigers zijn in principe lid van een politiekepartij. Op dit ogenblik zijn er acht partijen vertegenwoordigd in het Vlaams Parlement: Christen-Democratisch en Vlaams (CD&V), het Vlaams Belang, de Vlaamse Liberalen en Democraten (OpenVld), de Socialistische Partij Anders (sp.a), de Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA), Lijst Dedecker, Groen! en ten slotte de Union des Francophones (UF).

Als een partij drie of meer leden heeft, vormen die een *fractie*. Elke fractie kiest een *fractievoorzitter*, die optreedt als woordvoerder van de partij. Een fractie wordt 'erkend' als ze ten minste vijf leden telt. Een erkende fractie krijgt middelen om een fractiesecretariaat met eigen personeel op te richten.

De zetelverdeling
in het Vlaams Parlement - september 2010

CD&V:	31
OpenVld:	21
VB:	20
sp.a:	19
N-VA:	16
Lijst Dedecker:	8
Groen!:	7
UF:	1
Onafhankelijke:	1

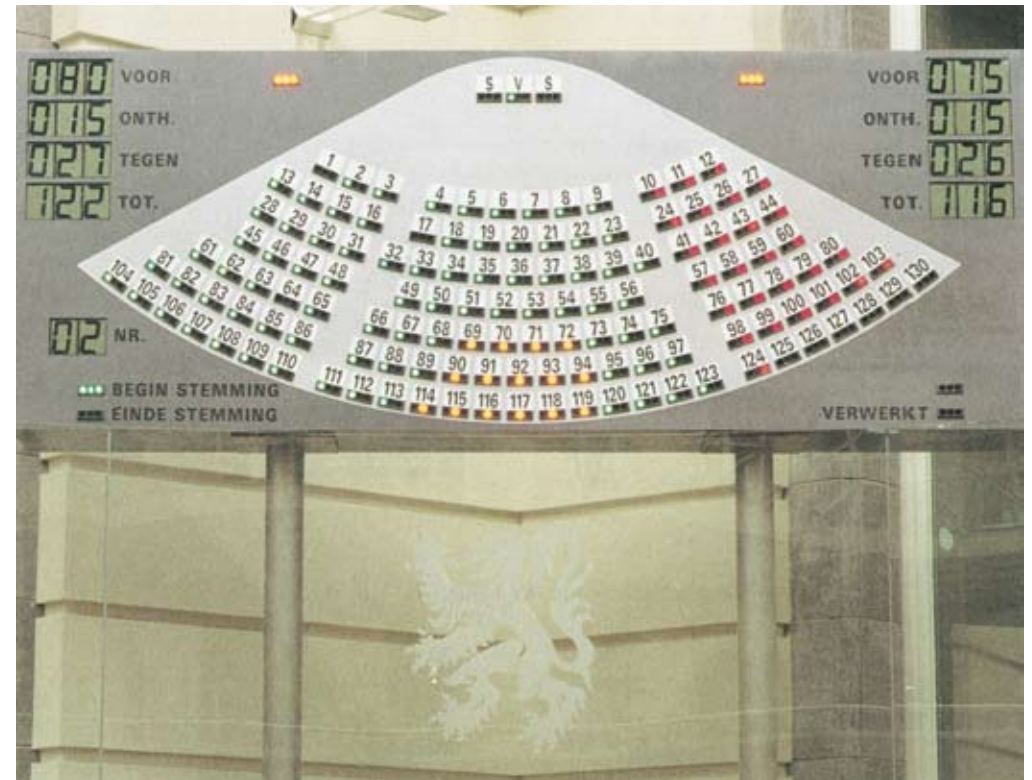

124

Bij het begin van elk zittingsjaar, op de vierde maandag van september, kiest het Vlaams Parlement een voorzitter en een Bureau.

De voorzitter zit de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement voor en hij of zij vertegenwoordigt het Vlaams Parlement naar buiten. De voorzitter oordeelt ook of een initiatief ontvankelijk is, dat wil zeggen of het door het parlement behandeld kan worden. Een voorstel of ontwerp van decreet mag bijvoorbeeld niet in strijd zijn met de Belgische Grondwet.

De *voorzitter* wordt bijgestaan door het Bureau. Het Bureau is het dagelijks bestuur van het Vlaams Parlement. Voor de regeling van de politieke aangelegenheden, zoals de agenda van de plenaire vergadering, wordt het Bureau uitgebreid met de fractievoorzitters. Samen vormen zij dan het *Uitgebreid Bureau*.

het stembord

5 Wat doet het Vlaams Parlement ?

Het Vlaams Parlement keurt decreten goed

De belangrijkste opdracht van het Vlaams Parlement is *decreten* goedkeuren. Een decreet is een Vlaamse wet, een algemene regel die voor alle Vlamingen geldt.

Het Vlaams Parlement houdt zich bezig met belangrijke aspecten van ons dagelijks leven. Het kan decreten goedkeuren over de volgende aangelegenheden:

1 cultuur

waaronder de bescherming van het culturele patrimonium (zoals letterkunde, muziek of beeldende kunsten), het toerisme en de media

2 taalgebruik

waaronder het taalgebruik in het onderwijs, in het bestuur en in de betrekkingen tussen de werkgevers en hun personeel in het Nederlandse taalgebied, met uitzondering van de faciliteitengemeenten

3 persoonsgebonden aangelegenheden

waaronder de jeugdbescherming, het gezinsbeleid en de kinderopvang, het gehandicapten- en het bejaardenbeleid, het gelijkheidsbeleid en de integratie van migranten

4 onderwijs

waaronder vrijwel alle aspecten van het onderwijsbeleid: van het kleuteronderwijs tot de universiteit en de studietoelagen. Alleen het begin en het einde van de leerplicht, de minimale voorwaarden voor het uitreiken van diploma's en de pensioenregeling van de leerkrachten worden federaal geregeld.

5 economie, werkgelegenheid en energiebeleid

waaronder de steun aan bedrijven, de arbeidsbemiddeling, de distributie van elektriciteit en van aardgas, de exploitatie van nieuwe energiebronnen en het bevorderen van rationeel energiegebruik

6 ruimtelijke ordening, huisvesting en landinrichting en natuurbehoud

waaronder de gewestplannen, de bouwvergunningen, het huisvestingsbeleid, de stadsvernieuwing, de bescherming van monumenten en landschappen, de ruilverkaveling en de natuurbescherming

7 leefmilieu en waterbeleid

waaronder de bestrijding van lucht-, bodem- en watervervuiling en van geluidshinder, de zuivering van het afvalwater, de productie en distributie van drinkwater en het afvalstoffenbeleid

8 openbare werken en verkeer

waaronder de wegen, de zeehavens van Antwerpen, Zeebrugge, Gent en Oostende, de regionale luchthavens van Deurne en Oostende en het stads- en streekvervoer

9 landbouw

waaronder het Landbouwinvesteringsfonds, de landbouwvorming en -opleiding, de plattelandsontwikkeling, de afzet van land- en tuinbouwproducten en het visserijbeleid. Het nagenoeg volledige landbouwbeleid werd toegewezen aan de gewesten door het Lambermontakkoord. Een aantal veiligheidsaspecten, zoals bijvoorbeeld de reglementering op het gebruik van de insecticiden, zijn daarbij federaal gebleven.

10 gemeenten, provincies en intercommunales

waaronder de toewijzing van financiële middelen aan de 308 Vlaamse steden en gemeenten en de Vlaamse provincies, het administratief toezicht op de gemeenten en provincies en de Gemeente- en Provinciewet

11 internationale aangelegenheden

waaronder ontwikkelingssamenwerking en buitenlandse handel. Vlaanderen kan met andere staten of deelstaten internationale verdragen sluiten voor alle aangelegenheden waarvoor het bevoegd is.

12 wetenschapsbeleid

waaronder het wetenschappelijk onderzoek in verband met alle opgesomde aangelegenheden.

De decreten van het Vlaams Parlement over onderwijs, cultuur en persoonsgebonden aangelegenheden gelden ook voor de Vlaamse instellingen in Brussel, maar de decreten over de andere aangelegenheden niet. Dat zijn namelijk gewestelijke aangelegenheden, en Brussel maakt geen deel uit van het Vlaamse Gewest.

Hoe komt een decreet of Vlaamse wet tot stand ?

Een decreet komt tot stand op initiatief van een Vlaams volksvertegenwoordiger of op initiatief van de Vlaamse Regering. In het eerste geval spreken we van een *voorstel van decreet*, in het tweede geval van een *ontwerp van decreet*.

De voorzitter van het Vlaams Parlement beslist eerst of het voorstel of ontwerp ontvankelijk is: het moet over een aangelegenheid gaan waarvoor het Vlaams Parlement bevoegd is.

Dan verwijst het Bureau het voorstel of ontwerp naar een *commissie*. Een commissie is een vergadering van een beperkt aantal leden. Elke commissie bestaat uit vijftien vaste en vijftien plaatsvervangende leden, verdeeld volgens de sterkte van de fracties. Elke commissie kiest een voorzitter die de vergadering samenroept en voorzigt.

Momenteel telt het Vlaams Parlement elf beleidscommissies, die gespecialiseerd zijn in een bepaalde materie. Zo wordt een voorstel of ontwerp van decreet dat over onderwijs gaat, besproken in de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen, een voorstel of ontwerp van decreet over economische aangelegenheden in de Commissie voor Economie, Economisch Instrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie.

De commissies bestuderen de tekst van het voorstel of ontwerp van decreet. Tijdens de bespreking kan die tekst nog gewijzigd of *geamendeerd* worden als de meerderheid van de leden daarmee instemt. Een commissie kan ook *hoorzittingen, gedachtewisselingen en werkbezoeken* organiseren om zich beter te informeren over de inhoud van een voorstel of ontwerp van decreet. De commissievergaderingen zijn openbaar.

Momenteel telt het Vlaams Parlement twaalf beleidscommissies:

*Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
Commissie voor Brussel en de Vlaamse rand
Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie
Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebelief
Commissie voor Economie, Economisch Instrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken
Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid*

Daarnaast zijn er nog zes specifieke commissies:

*Commissie voor Reglement en Samenwerking
Controlecommissie voor Regeringsmededelingen
Vlaamse Controlecommissie voor de Verkiezingsuitgaven
Commissie voor de Vervolgingen
Deontologische Commissie
Opvolgingscommissie voor Vermogens- en Mandatenaangifte*

De Deontologische Commissie ziet toe op de naleving van de Deontologische code voor de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake dienstverlening aan de bevolking. De code beoogt in de eerste plaats een mentaliteitswijziging, zowel bij de politici als bij de bevolking.

Bureauzaal

James Ensorzaal

Jan Van Eyckzaal

Een aparte commissie is de Interparlementaire Commissie van de Nederlandse Taalunie. Ze bestaat uit elf leden van het Vlaams Parlement en elf leden van de Staten-Generaal, het Nederlandse parlement. In de Taalunie, die in 1980 werd opgericht, werken Vlaanderen en Nederland samen aan de ontwikkeling en bevordering van de Nederlandse taal en letteren. De nieuwe spelling werd in die commissie besproken.

Voor een bepaalde materie kan het Vlaams Parlement een commissie ad hoc oprichten. De besprekingen in een commissie ad hoc monden uit in een themadebat in de plenaire vergadering. In het verleden zijn themadebatten gehouden over armoede en uitsluiting, over mobiliteit, over bijzondere jeugdzorg en over milieu en gezondheid.

Wilt u het Vlaams Parlement wijzen op een tekortkoming of een ongewenst effect van de decreten of hun toepassing, dan kunt u een verzoekschrift richten tot de voorzitter van het Vlaams Parlement, 1011 Brussel.

Een verzoekschrift wordt behandeld door de commissie die bevoegd is voor het onderwerp waarover uw verzoekschrift gaat. Als het verzoekschrift door minstens 15.000 mensen ondertekend is, dan heeft de eerste ondertekenaar het recht om door die commissie gehoord te worden.

Van commissiebesprekingen wordt een verslag gemaakt. Op basis van dat verslag kan de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement het voorstel of ontwerp van decreet bespreken en erover stemmen.

De Vlaamse Brusselaars, die deel uitmaken van de Vlaamse Gemeenschap maar niet van het Vlaamse Gewest, nemen alleen deel aan stemmingen over voorstellen of ontwerpen van decreet die gemeenschapsaangelegenheden regelen.

De *plenaire vergadering* van het Vlaams Parlement is voor het publiek toegankelijk.

Als een voorstel of ontwerp van decreet door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement goedgekeurd is, moet het nog *bekrachtigd* en *afgekondigd* worden door de Vlaamse Regering. Dan wordt het decreet, met een Franse vertaling, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*. Zodra een decreet is gepubliceerd en in werking is getreden, worden alle Vlamingen verondersteld dat decreet te kennen en het na te leven.

de Koepelzaal

Het Vlaams Parlement is één van de zes parlementen van België. De bevoegdheden van die parlementen zijn vrij goed afgebakend, maar toch kan het gebeuren dat ze op elkaars terrein komen, dat ze zich aan bevoegdheidsoverschrijding schuldig maken. We geven twee verzonden voorbeelden. Stel dat het Vlaams Parlement een decreet goedkeurt tot regeling van de legerdienst, wat in feite tot de bevoegdheid van het federale parlement behoort. Of dat de Waalse Gewestraad een decreet goedkeurt om de duinen in Oostende te beschermen, wat een bevoegdheid is van het Vlaamse Gewest. Op dat moment kan de benadeelde staat of deelstaat of elke burger een klacht indienen bij het *Grondwettelijk Hof*. Het Grondwettelijk Hof kan een decreet of een wet van een parlement vernietigen indien dat parlement buiten zijn boekje gaat.

Quinten Metsijszaal en Hans Memlingzaal

Het Vlaams Parlement benoemt en controleert de Vlaamse Regering

Naast het goedkeuren van decreten, heeft het Vlaams Parlement een tweede belangrijke opdracht: het benoemt en controleert de Vlaamse Regering. Die is verantwoordelijk voor de uitvoering van de decreten van het Vlaams Parlement.

De *benoeming* van de Vlaamse Regering is een belangrijk moment voor het Vlaams Parlement. De Vlaamse ministers worden gekozen door, maar niet noodzakelijk uit de Vlaamse volksvertegenwoordigers. De ministers leggen de eed af in handen van de voorzitter van het Vlaams Parlement. Alleen de voorzitter van de Vlaamse Regering, de minister-president, legt de eed af in handen van de Koning.

De Vlaamse Regering bestaat uit ten hoogste elf ministers. De huidige Vlaamse Regering telt negen ministers. Ten minste één van de ministers moet in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad wonen.

De Vlaamse Regering legt aan het Vlaams Parlement een *regeringsverklaring* voor met de krachtlijnen van haar beleid. Als de regering van een meerderheid van de Vlaamse volksvertegenwoordigers het *vertrouwen* krijgt, kan zij aan de uitvoering van haar regeringsprogramma beginnen.

De Vlaamse Regering dient binnen zes maanden na het aantreden *beleidsnota's* in, waarin ze per departement van de Vlaamse administratie haar visie op lange termijn aangeeft. In de jaarlijkse *beleidsbrieven*, die de Vlaamse ministers samen met de begroting indienen, geven ze hun concrete beleidsmaatregelen. In de beleidsbrieven geeft de Vlaamse Regering ook aan hoe ze haar beleid afstemt op de richtlijnen van het Vlaams Parlement.

Het parlement kijkt er dag na dag op toe of de regering dat vertrouwen niet beschaamt. Het parlement beschikt daartoe over verschillende *controlemogelijkheden*.

Tijdens het wekelijkse vragenuurtje in de plenaire vergadering kunnen de Vlaamse volksvertegenwoordigers een *actuele vraag* stellen aan de minister. In de commissies spreken we van een *vraag om uitleg*. Meestal hebben die vragen te maken met actuele en concrete probleemsituaties.

De volksvertegenwoordigers kunnen een minister ook een *schriftelijke* vraag stellen. De minister heeft twintig dagen om te antwoorden. Vraag en antwoord worden op de website van het Vlaams Parlement gepubliceerd in het Websitebulletin.

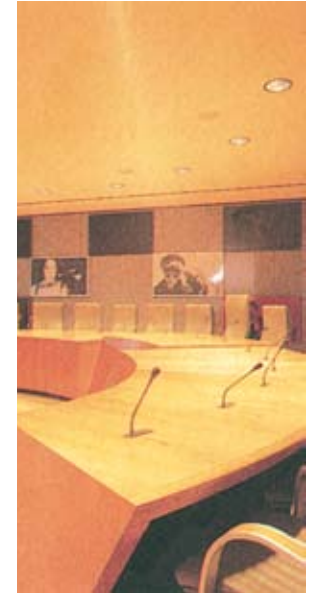
Een volksvertegenwoordiger die een uitgebreider probleem ter sprake wil brengen, kan een minister interpellieren in de bevoegde commissie. Als de *interpellatie* van algemene draagwijdte en groot politiek belang is, wordt ze verwezen naar de plenaire vergadering.

Als het antwoord van de minister de interpellant of een andere volksvertegenwoordiger niet bevredigt, kan die een *motie van wantrouwen* indienen. In zo'n motie wordt het beleid van de minister of de regering afgekeurd. Als zo'n motie door een meerderheid van de volksvertegenwoordigers wordt aangenomen, treedt de betrokken minister af of valt de regering. In dat geval moet die minister of de regering vervangen worden.

De interpellant of een andere volksvertegenwoordiger kan zich ook beperken tot aanbevelingen. Hij kan dan een *met redenen omklede motie* indienen. Als zo'n motie door een meerderheid wordt aangenomen, is dat een belangrijk politiek signaal. De regering wordt verondersteld rekening te houden met de aanbevelingen van het Vlaams Parlement.

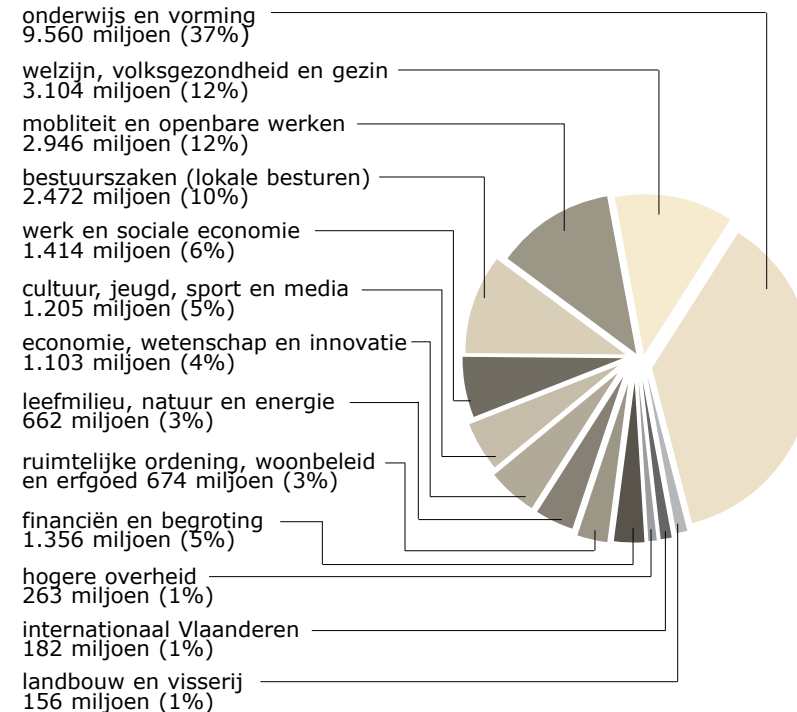
Het Vlaams Parlement heeft ook het *recht van onderzoek*: het kan een parlementaire onderzoekscommissie met gerechtelijke bevoegdheden oprichten. In 1993 nam een dergelijke commissie de besteding van het overheidsgeld voor de Kempense steenkoolmijnen onder de loep. In 2000 heeft een onderzoekscommissie de toekenning en de aanwending van de scheepskredieten onderzocht.

Ook de jaarlijkse *begrotingsbesprekingen* zijn een belangrijk moment van politieke controle. Als een fractie de begroting niet goedkeurt, dan keurt ze daarmee ook het gevoerde beleid af.

Het Vlaams Parlement keurt de begroting van de Vlaamse deelstaat goed

Uitgaven: ca. € 25 miljard (2009)

In die zin is de staatshervorming nog niet voltooid: in een volwaardige federale staat hebben de deelstaten, veel meer dan momenteel in België het geval is, de mogelijkheid om eigen inkomsten te verwerven.

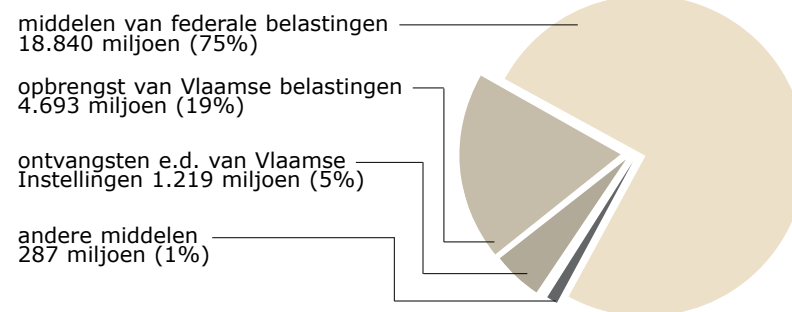
Elk jaar beslist het Vlaams Parlement hoe de middelen van de Vlaamse deelstaat besteed worden. Daartoe keurt het de *begrotingsdecreten* goed waarin alle inkomsten en uitgaven zijn opgenomen.

Door de staatshervorming van 2001 kreeg Vlaanderen een grotere fiscale autonomie. De gewesten kunnen daardoor zelf beslissen over de gewestbelastingen. Vlaanderen heeft van die nieuwe bevoegdheid gebruikgemaakt om het kijk- en luistergeld tot nul terug te brengen. Er blijft wel toezicht van de federale overheid op het fiscale beleid van de gewesten.

De bevoegdheden van de Vlaamse deelstaat namen tussen 1970 en 2001 aanzienlijk toe. Om die bevoegdheden uit te oefenen en een eigen Vlaams beleid te voeren is er veel geld nodig. Denk maar aan de financiering van het onderwijs, de begeleiding van gehandicapten en de bouw van cultuur- en sportcentra.

Voor de financiering van al deze activiteiten is de Vlaamse deelstaat vandaag nog grotendeels aangewezen op de middelen die de federale staat hem ter beschikking stelt. De Vlaamse deelstaat beschikt maar in beperkte mate over de mogelijkheid om zelf belastingen te heffen.

Inkomsten: ca. € 25 miljard (2009)

Het Huis van de Vlaamse Volksvertegenwoordigers is op 11 juli 2002 ingehuldigd als het administratief gebouw van het Vlaams Parlement. Naast de Vlaamse volksvertegenwoordigers en het politiek personeel vinden alle diensten van het Algemeen Secretariaat er onderdak. De "Loketten", de beschermde Lokettenzaal van het voormalige modernistische Postchequegebouw, door Victor Bourgeois ontworpen in 1937, doet dienst als informatiecentrum van het Vlaams Parlement en als tentoonstellingsruimte.

6 Controleer zelf het werk van uw Vlaamse volksvertegenwoordiger

Wilt u weten wat de Vlaamse volksvertegenwoordigers doen, bezoek dan de website van het Vlaams Parlement: www.vlaamsparlement.be. Daar kunt u de agenda van de plenaire vergadering en van de commissies raadplegen. Deze informatie vindt u ook op *VRT-teletekst*, zowel op één als op ketnet/canvas. Op bladzijde 721 staat de agenda van de plenaire vergadering, op bladzijde 722 de agenda van de commissies. De Handelingen - het woordelijk verslag van de plenaire vergadering - kunt u tijdens de zitting op de website raadplegen.

U kan ook van thuis uit de plenaire vergadering volgen op uw televisie (woensdagnamiddag op "Villa Politica") ofwel via onze website www.vlaamsparlement.be

Het Vlaams Parlementsgebouw is een open huis. Als er een vergadering plaatsvindt, dan kunt u zich gewoon aanmelden bij de bezoekersingang Leuvenseweg 27 (zie plattegrond op blz. 27).

Als u wilt weten welke mening uw Vlaamse volksvertegenwoordiger vertolkt heeft, dan kunt u de *publicaties* van het Vlaams Parlement lezen. In de *Handelingen* van de plenaire vergadering wordt nog tijdens de bijeenkomst een gedetailleerd relaas gegeven van de debatten. In het *Websitebulletin* van *Schriftelijke Vragen* worden alle schriftelijke vragen aan de Vlaamse ministers opgenomen.

U kunt zich gratis elektronisch abonneren op de officiële publicaties van het Vlaams Parlement. Op de website www.vlaamsparlement.be gaat u daarvoor naar de rubriek "parlementaire documenten". Telefonisch kunt u meer info krijgen op het nummer 02 552 43 84 (dienst abonnementsbeheer)

Als u een *rondleiding* wenst in het Vlaams Parlementsgebouw, dan kunt u een *groepsbezoek* aanvragen. Tijdens zo'n rondleiding krijgt u een omstandige toelichting over hoe het Vlaams Parlement werkt en hoe onze democratie ineen zit.

Voor een gratis groepsbezoek kunt u de dienst Externe Relaties van het Vlaams Parlement telefonisch bereiken op het nummer 02 552 40 44.

7 Een waaier van informatiemogelijkheden over het Vlaams Parlement

Informatie- en bezoekerscentrum met parlements Winkel

In het informatie- en bezoekerscentrum van het Vlaams Parlement kunt u alle onderstaande uitgaven kopen. De parlements Winkel biedt bovendien een gevarieerd aanbod van relatiegeschenken met het logo van het Vlaams Parlement. Bezoekadres: De Loketten, Huis van de Vlaamse Volksvertegenwoordigers, IJzerenkruisstraat 99, 1000 Brussel (tel. 02 552 46 11).

Boeken

Als u meer wilt weten over de geschiedenis van het Vlaams Parlement, dan kunt u het boek *Dertig jaar Vlaams Parlement* lezen. Daarnaast is er ook het luxueuze kijkboek *Het Vlaams Parlement*. Beide fraai geïllustreerde werken zijn van Martine Goossens. Het eerste is een uitgave van het Vlaams Parlement in samenwerking met de uitgeverij Pelckmans. Het luxueuze kijkboek, met foto's van Marnix Van Esbroeck, is uitgegeven door Lannoo. Beide boeken zijn te koop in de parlements Winkel.

Jaarverslag

Elk zittingsjaar brengt het Vlaams Parlement een jaarverslag uit. Het fraai geïllustreerde werk geeft een uitvoerig overzicht van de politieke activiteiten en vernieuwingen, de samenstelling en de mensen en de middelen van het Vlaams Parlement. Over de zittingsperiodes 1995-1999 en 1999-2004 is een legislatuurverslag verschenen. Een jaarverslag, alsook de legislatuurverslagen, kosten 10 euro en zijn te bestellen door overschrijving van dit bedrag op rekeningnummer 000-0107777-10 van het Vlaams Parlement (verzendingskosten inbegrepen).

Stripalbum

Het Vlaams Parlement heeft een stripalbum voor de leerlingen van de derde graad basisonderwijs ontwikkeld. Daarvoor werd in 2002 een wedstrijd uitgeschreven in samenwerking met het Belgisch Centrum van het Beeldverhaal. Voorzitter van de wedstrijdjury was ridder Marc Sleen. In "Flosj in het Vlaams Parlement" van tekenaar Bruno De Roover beleeft een leeuwje een leuk kwajongensavontuur. De uitleg die hij van een Vlaams volksvertegenwoordiger krijgt, noteert Flosj op zijn eigen speelse manier in blocnotestijl. Tijdens de rondleiding haalt hij zich de woede van enkele "gebruikers" van het Vlaams Parlement op de hals, omdat hij in elke ruimte wel iets in het honderd stuurt. Leerlingen van de derde graad basisonderwijs die in klasverband een rondleiding in het Vlaams Parlement volgen, ontvangen een gratis exemplaar op het einde van hun bezoek. Het stripalbum kost 2,5 euro en wordt verkocht in de parlements Winkel.

Website

Het Vlaams Parlement beschikt over een eigen website, www.vlaamsparlement.be, waar u alle actuele informatie kunt terugvinden: agenda's van de vergaderingen, persberichten, parlementaire stukken...

U vindt er ook gegevens over onder meer de gebouwen, de werking van het Vlaams Parlement en de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

8 Kinderrechtencommissariaat, Vlaamse Ombudsdienst, IST en Vlaams Vredesinstituut

Kinderrechtencommissariaat

Het Kinderrechtencommissariaat is opgericht bij decreet van 15 juli 1997. Het ziet volledig onafhankelijk toe op de naleving van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind. Het verdedigt en behartigt de belangen van het kind en verstrekt advies aan het Vlaams Parlement. Op basis van de adviezen kan het Vlaams Parlement een kindvriendelijk beleid uitbouwen in de verschillende bevoegdheidsdomeinen.

Kinderrechtencommissariaat, Leuvenseweg 86, 1000 Brussel, tel. 02 552 98 00, fax 02 552 98 01, e-mail: kinderrechten@vlaamsparlement.be, website: www.kinderrechtencommissariaat.be

Vlaamse Ombudsdienst

De Vlaamse Ombudsdienst, opgericht bij decreet van 7 juli 1998, is ondergebracht bij het Vlaams Parlement. De Vlaamse Ombudsdienst onderzoekt klachten over de handelingen en de werking van de Vlaamse administratie en formuleert voorstellen en adviezen op basis van haar bevindingen. Daarnaast heeft ze ook als taak overtredingen van de deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers te melden aan de voorzitter van het Vlaams Parlement.

Vlaamse Ombudsdienst, Leuvenseweg 86, 1000 Brussel, tel. 02 552 98 98 of 0800 240 50 (gratis nummer), fax 02 552 98 50, e-mail: info@vlaamseombudsdienst.be of klachten@vlaamseombudsdienst.be, website: www.vlaamseombudsdienst.be

IST (Instituut Samenleving & Technologie)

IST (Instituut Samenleving & Technologie) is op 17 juli 2000 bij decreet opgericht als autonome instelling verbonden aan het Vlaams Parlement. Het heeft als taak de verschillende aspecten en gevolgen van de wetenschappelijke en technologische ontwikkeling te bestuderen. Het IST licht het Vlaams Parlement ook in over het maatschappelijk debat en de controverses rond wetenschap en technologie.

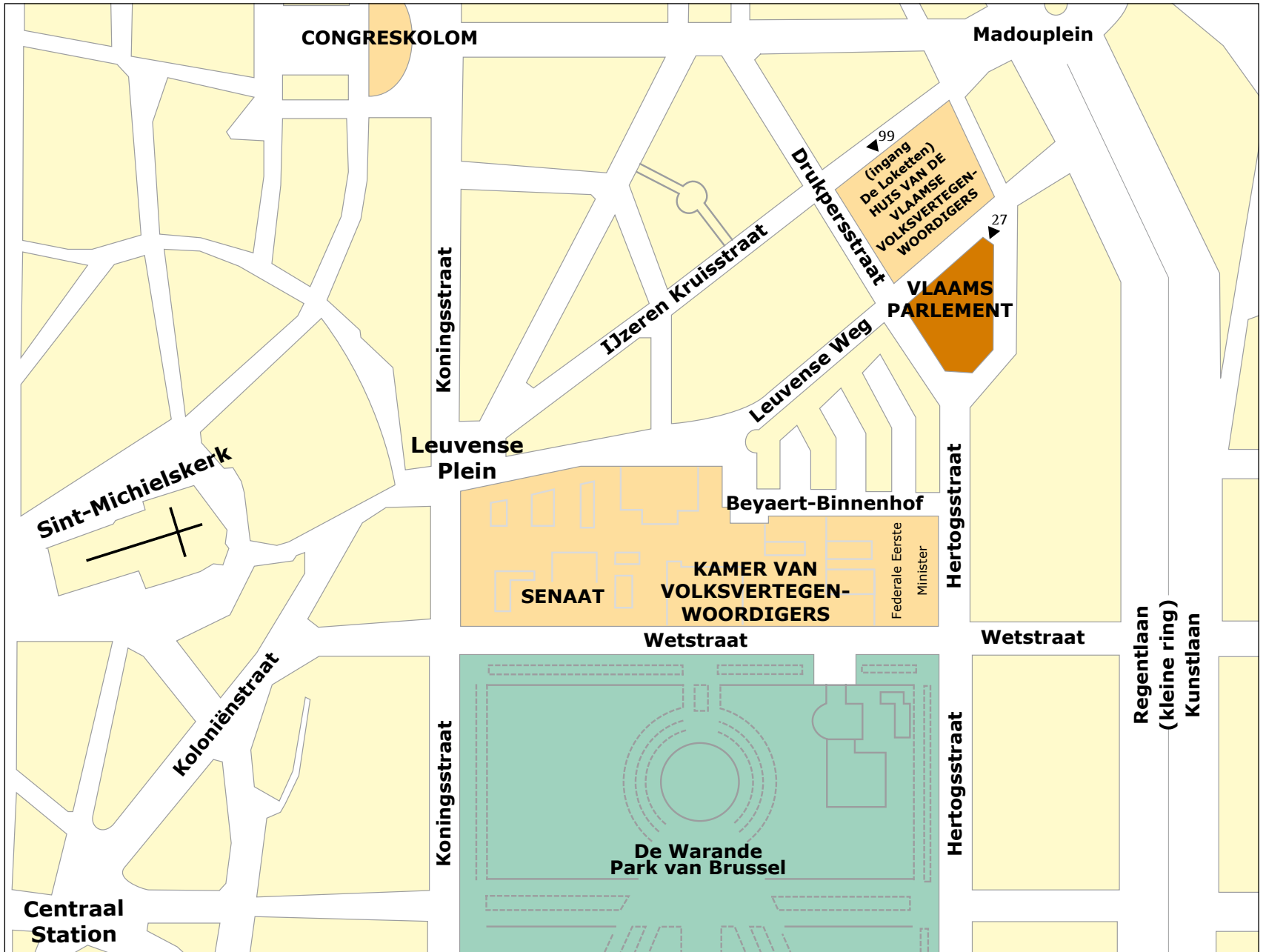
IST, Vlaams Parlement, 1011 Brussel, tel 02 552 40 50, fax 02 552 44 50, e-mail: ist@vlaamsparlement.be, website: www.samenlevingentechnologie.be

Vlaams Vredesinstituut

Het Vlaams Vredesinstituut werd op 7 mei 2004 bij decreet opgericht door het Vlaams Parlement als onafhankelijk instituut voor vredesonderzoek. Het Vredesinstituut voert wetenschappelijk onderzoek uit, documenteert relevante informatiebronnen, en informeert en adviseert het Vlaams Parlement en het brede publiek inzake vredesvraagstukken. Met zijn activiteiten wil het Vredesinstituut een vredescultuur in Vlaanderen, Europa en de wereld helpen ontwikkelen.

Vlaams Vredesinstituut, Leuvenseweg 86, 1000 Brussel, tel. 02 552 45 91, fax 02 552 44 08, e-mail: vredesinstituut@vlaamsparlement.be, website: www.vlaamsvredesinstituut.eu

Contactadres

Externe Relaties
Vlaams Parlement
1011 Brussel

Tel.: 02 552 40 44

Fax: 02 552 45 90

E-mail: externe.relaties@vlaamsparlement.be

Colofon

Deze brochure is een initiatief van het Bureau van het Vlaams Parlement, gerealiseerd door de directie Informatie en Externe Relaties.

Redactie: Martine Goossens, secretaris-generaal
Johan De Graeve, directeur
Geert Craps
Stefan De Wilde
Marc Lemaitre

Vormgeving: Compane, Mechelen
Druk: Artoos, Kampenhout

Vierentwintigste druk (september 2010)
ISBN - 90-74302-03-3

